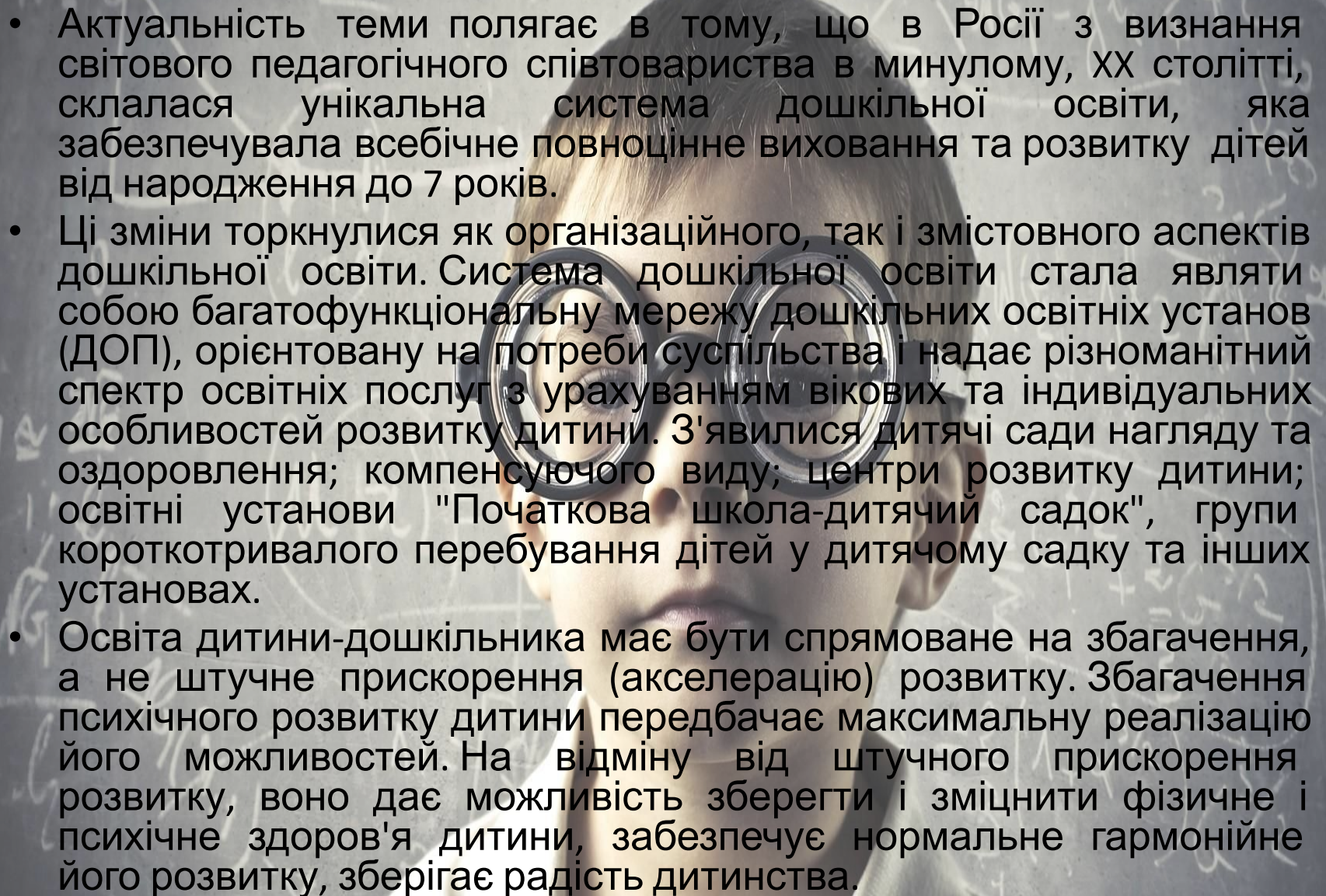

**Особливості дошкільного
виховання дітей в Росії**

-
- Актуальність теми полягає в тому, що в Росії з визнання світового педагогічного співтовариства в минулому, ХХ столітті, склалася унікальна система дошкільної освіти, яка забезпечувала всебічне повноцінне виховання та розвитку дітей від народження до 7 років.
  - Ці зміни торкнулися як організаційного, так і змістовного аспектів дошкільної освіти. Система дошкільної освіти стала являти собою багатофункціональну мережу дошкільних освітніх установ (ДОП), орієнтовану на потреби суспільства і надає різноманітний спектр освітніх послуг з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей розвитку дитини. З'явилися дитячі сади наглядного та оздоровленого виду; центри розвитку дитини; освітні установи "Початкова школа-дитячий садок", групи короткотривалого перебування дітей у дитячому садку та інших установах.
  - Освіта дитини-дошкільника має бути спрямоване на збагачення, а не штучне прискорення (акселерацію) розвитку. Збагачення психічного розвитку дитини передбачає максимальну реалізацію його можливостей. На відміну від штучного прискорення розвитку, воно дає можливість зберегти і зміцнити фізичне і психічне здоров'я дитини, забезпечує нормальне гармонійне його розвитку, зберігає радість дитинства.

Історія розвитку дошкільної освіти в Росії

- Дошкільна освіта здійснюється, як правило, у закладах дошкільної освіти, закладах загальної освіти (предшкола), установах додаткової освіти дітей (центри і об'єднання раннього розвитку дитини), але може здійснюватися і будинки в сім'ї. З урахуванням тієї обставини, що в Росії зараз більше третини молодих сімей, які мають дитину не забезпечені дитячими дошкільними установами, підготовка батьків до азів сімейного дошкільного виховання стає одним із важливих завдань молодіжної сімейної політики.
- В останній третині XIX століття слідом за країнами Західної Європи в Росії з'являються нові типи освітніх закладів. Перший безкоштовний, "народний дитячий сад" у Росії для дітей городян з нижчих верств населення був відкритий в 1866 році при благодійному "Товаристві дешевих квартир" в м. Санкт-Петербурзі. У тому ж році А. С. Симонович відкрила платний приватний дитячий садок для дітей інтелігенції
- До початку XX століття в Росії було відкрито досить велике число дошкільних установ як платних для інтелігенції й народжуваної буржуазії, так і безкоштовних дитячих садів, площадок, притулків, вогнищ для дітей нижчих верств населення, а також для дітей - сиріт ...

- У ці ж роки виникла методика дошкільного виховання, першим журналом, де були опубліковані систематичні записки про форми і методи навчання дітей дошкільного віку став "Дитячий садок" під реакцією А. Симонович. авторитет видання був досить високий, свідченням тому стала участь в його роботі і публікації К. Д. Ушинського.
- У 1871 році було створено Санкт-Петербурзьке товариство сприяння початкового виховання дітей дошкільного віку. Товариство сприяло відкриттю курсів з підготовки жінок-виховательок в сім'ях та дитячих садках, а також проведення лекцій з дошкільного виховання. До 1914 року в країні діяло кілька десятків дитячих садів. У 1913 - 1917 роках Віце-президентом Санкт-Петербурзького Товариства сприяння дошкільного виховання була відомий російський педагог Єлизавета Іванівна Тихеева, що займалася вивченням питань дидактики і методики початкового навчання. З 1913 року вона керувала створеним при Товаристві сприяння дошкільному вихованню дитячим садом, яким після 1917 року вона керувала до 1928 року.
- Початок державної системи дошкільної освіти в нашій країні було покладено після прийнятою 20 листопада 1917 року "Декларації з дошкільного виховання". У цьому документі були визначені принципи радянської дошкільної освіти: безкоштовність і доступність громадського виховання дітей дошкільного віку.

- У 1918 році на базі Московських вищих жіночих курсів з ініціативи професора К. М. Корнілова було відкрито другий Московський державний університет, де організувався педагогічний факультет з дошкільним відділенням. Важливою віхою створення державної системи підготовки педагогів дошкільної освіти став перший Всеросійський з'їзд з дошкільного виховання, що відбувся в Москві в 1919 році.
- Перша "Програма роботи дитячого садка" вийшла в 1934 році, а в 1938 році були опубліковані "Статут дитячого садка", який визначав завдання роботи, структуру і особливості функціонування дошкільних установ, і "Керівництво для вихователів дитячого садка", що містив методичні вказівки по розділам роботи з дітьми.
- У 1937 році спеціальною постановою Раднаркому вводяться відомчі дитячі садки, в 1939 році встановлюються типові штати для дитячих садів всіх видів і відомств.

- З 1928 року почав виходити щомісячний науково-методичний журнал "Дошкільне виховання". До 40-х років ХХ століття мережа дошкільних освітніх установ досягла досить високого рівня, громадським вихованням було охоплено понад двох мільйонів вихованців. Після війни продовжилося розвиток системи суспільного дошкільного виховання, яке по думках комуністичних ідеологів повинно було замінити сімейне виховання. У 1959 році з'явився новий вид дошкільного освітнього закладу - ясла-садок, де, за бажанням батьків, діти могли виховуватися з двох місяців до семи років. Це було викликано необхідністю вдосконалення організації роботи дошкільних установ і, зокрема, встановлення наступності у вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

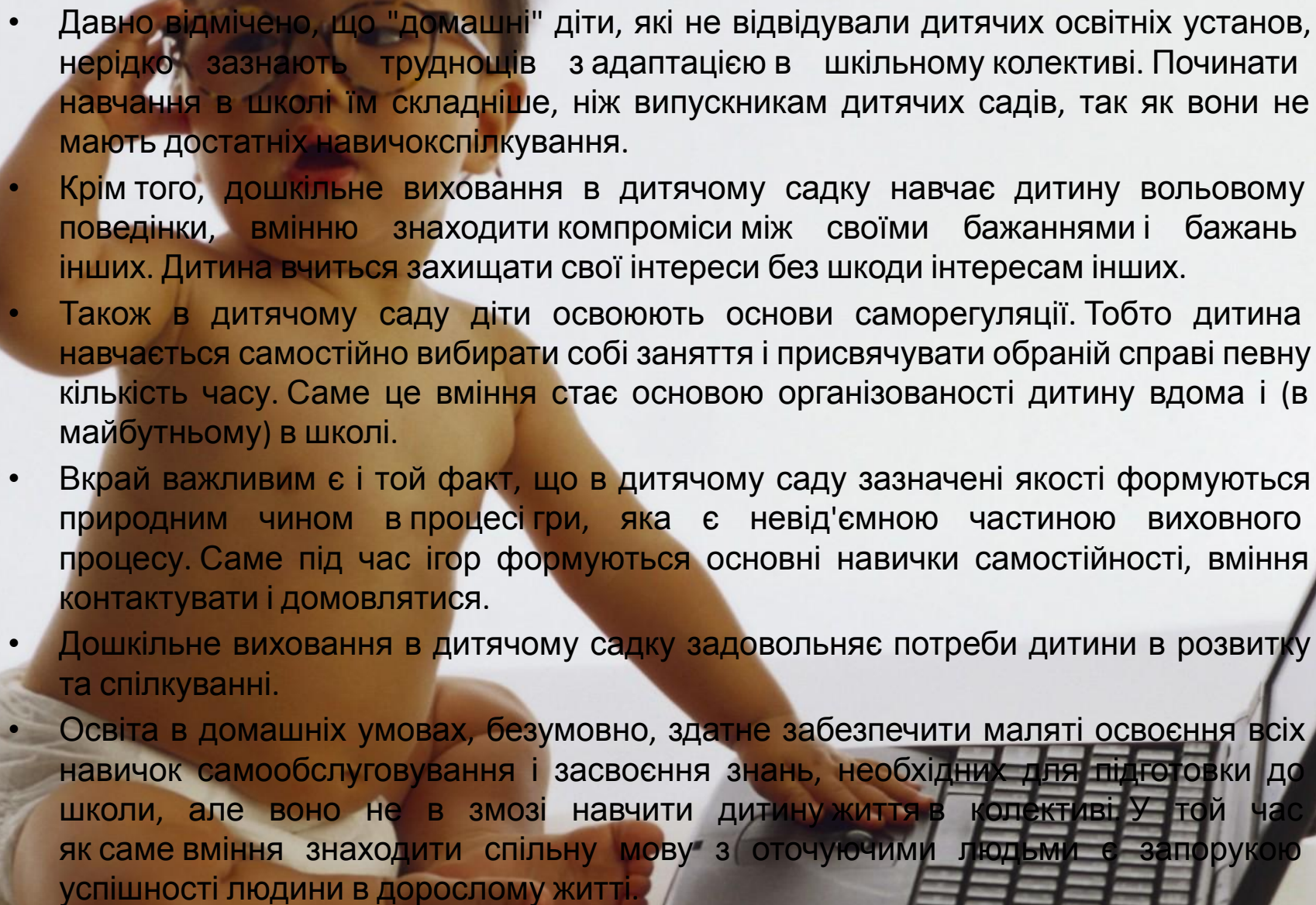
- На початку 60-х роках була створена комплексна програма виховання в дитячому садку, яка стала єдиним обов'язковим документом в роботі дошкільних установ країни. Над програмою працювали провідні науково-дослідні інститути дошкільного виховання АПН СРСР і провідні кафедри дошкільної педагогіки. А в 1978 році, після внесення чергових змін, програма отримала назву Типовий. Вона проіснувала до 1984 року, коли була замінена Типовою програмою виховання і навчання в дитячому саду. [8, С.298]
- У зв'язку з реформуванням системи освіти на порозі 80-х-90х років виникла "Концепція дошкільного виховання" (автори Василь Давидов, В. А. Петровський). У ній є такі основні принципи, які є основоположними для експертних оцінок дошкільної освіти Росії:
  - - Гуманізація - виховання гуманістичної спрямованості особистості дошкільника, основ громадянськості, працьовитості, поваги до прав і свобод людини, любові до родини, Батьківщини, природи;
  - - Розвивальний характер освіти;
  - - Орієнтація на особистість дитини, збереження і зміцнення його здоров'я, установка на оволодіння способами мислення і діяльності, розвиток мови диференціація та індивідуалізація виховання та навчання;
  - - Розвиток дитини відповідно до її схильностями, інтересами, здібностями і можливостями;
  - - Деідеологізація дошкільної освіти - пріоритет загальнолюдських цінностей, відмова від ідеологічної спрямованості змісту освітніх програм дитячого садка.

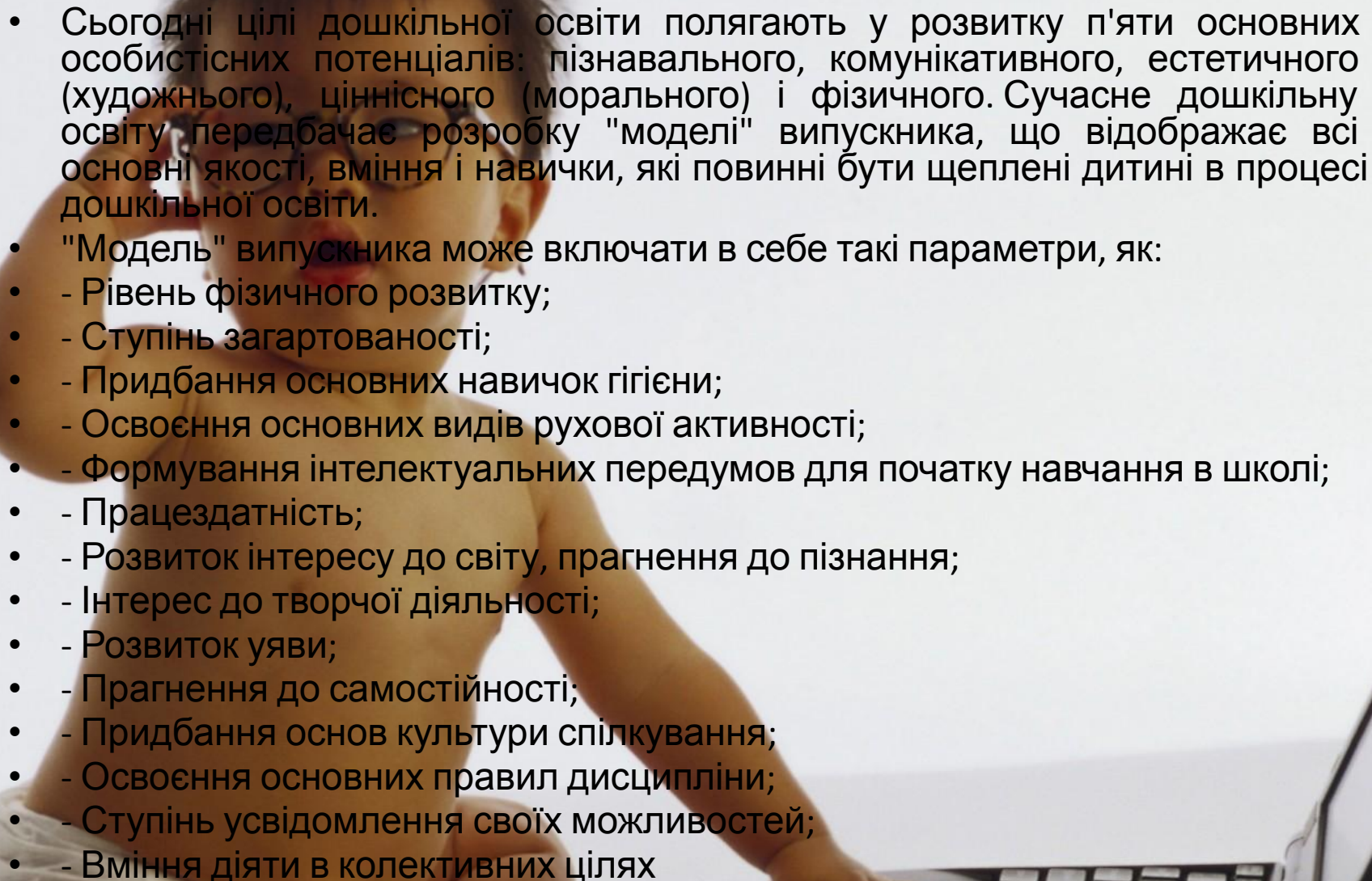
A young child with dark hair and glasses is the central focus of the image. The child is looking slightly to the right of the camera. The background is a plain, light color. The text is overlaid on the right side of the image.

Принципи дошкільної освіти

- Дошкільна освіта в Росії - забезпечення інтелектуального, особистісного та фізичного розвитку дитини дошкільного віку від 2 до 7 років.
- Дошкільна освіта призначена для забезпечення розумового, фізичного, особистісного розвитку дитини у віці від 2-х місяців до 7-ми років. Установою для виховання дітей може служити муніципальний або приватний дитячий сад, центр дошкільної освіти, центр раннього розвитку та інше. Завданням дошкільної освіти є донесення до дитини базових основ культури і правил поведінки в суспільстві, а також інтелектуальне та естетичне виховання.
- Дитячий сад - це перший соціальний інститут, який вчить дітей жити у соціумі. Саме в дитсадку відбуваються перші самостійні контакти дитини з оточуючими людьми, тут він вчиться спілкуватися і взаємодіяти. Спілкування з однолітками дозволяє дитині швидше освоювати нові вміння та здобувати нові знання, тому що ефект наслідування в ранньому віці дуже сильний. Успішної адаптації в дитячому саду або центрі дошкільного виховання сприяють вихователі, метою яких є допомога дитині в будь-якій складній ситуації.

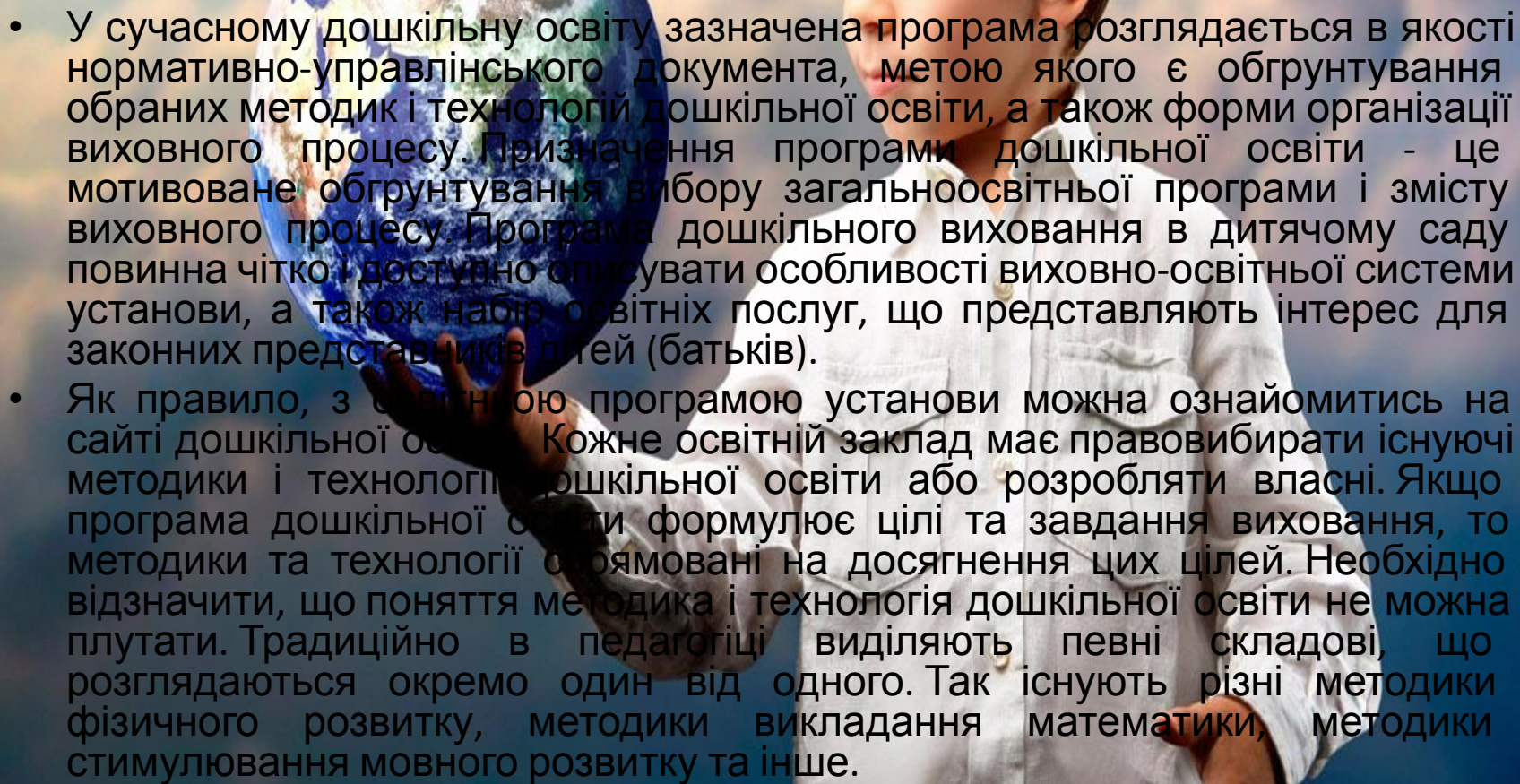

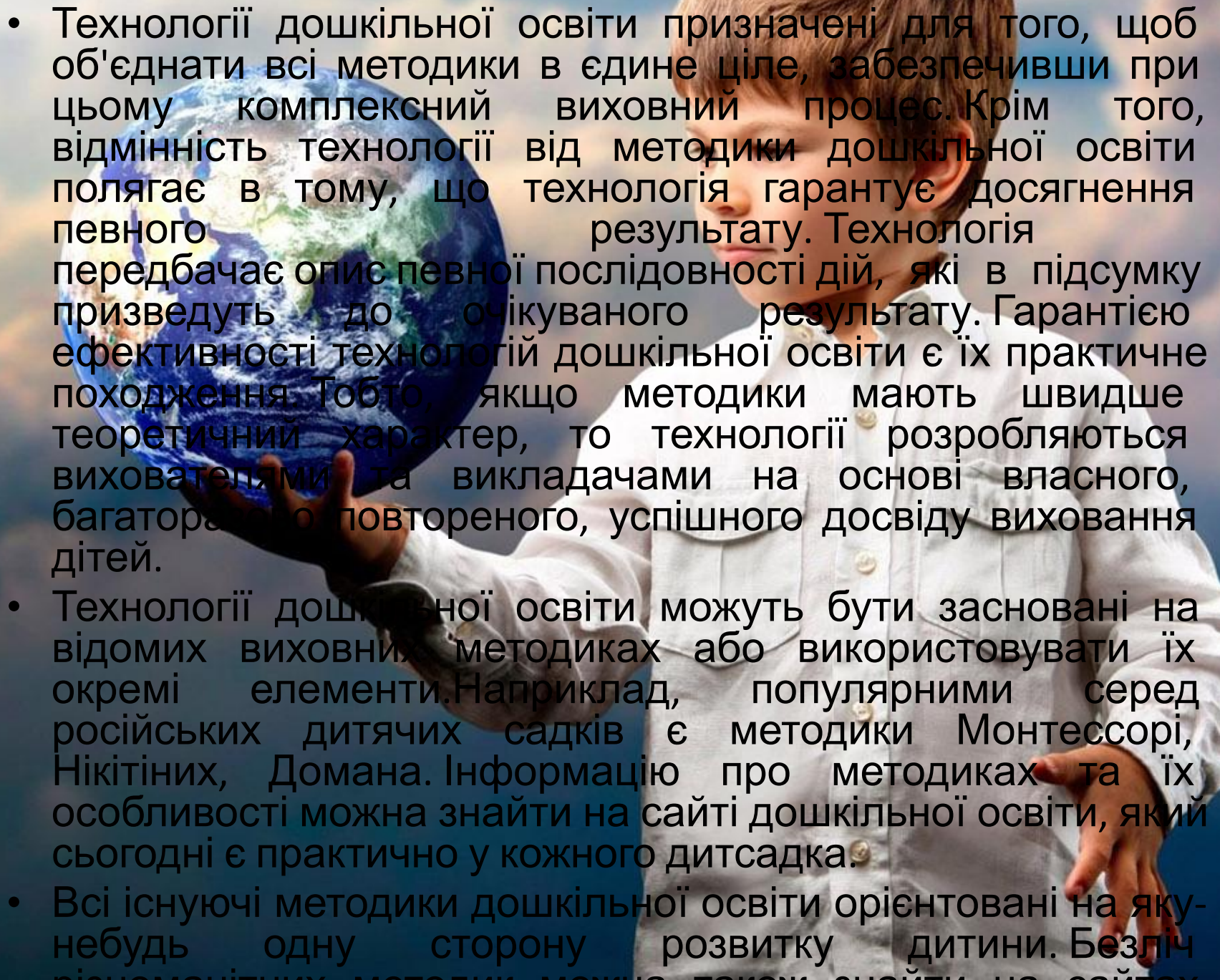
-
- A baby wearing glasses is sitting at a desk with a laptop. The baby is looking towards the camera. The background is a plain, light-colored wall.
- Давно відмічено, що "домашні" діти, які не відвідували дитячих освітніх установ, нерідко зазнають труднощів з адаптацією в шкільному колективі. Починати навчання в школі їм складніше, ніж випускникам дитячих садів, так як вони не мають достатніх навичок спілкування.
  - Крім того, дошкільне виховання в дитячому садку навчає дитину вольовому поведінки, вмінню знаходити компроміси між своїми бажаннями і бажаннями інших. Дитина вчиться захищати свої інтереси без шкоди інтересам інших.
  - Також в дитячому саду діти освоюють основи саморегуляції. Тобто дитина навчається самостійно вибирати собі заняття і присвячувати обраній справі певну кількість часу. Саме це вміння стає основою організованості дитину вдома і (в майбутньому) в школі.
  - Вкрай важливим є і той факт, що в дитячому саду зазначені якості формуються природним чином в процесі гри, яка є невід'ємною частиною виховного процесу. Саме під час ігор формуються основні навички самостійності, вміння контактувати і домовлятися.
  - Дошкільне виховання в дитячому садку задовольняє потреби дитини в розвитку та спілкуванні.
  - Освіта в домашніх умовах, безумовно, здатне забезпечити маляті освоєння всіх навичок самообслуговування і засвоєння знань, необхідних для підготовки до школи, але воно не в змозі навчити дитину життю в колективі. У той час як саме вміння знаходити спільну мову з оточуючими людьми є запорукою успішності людини в дорослому житті.

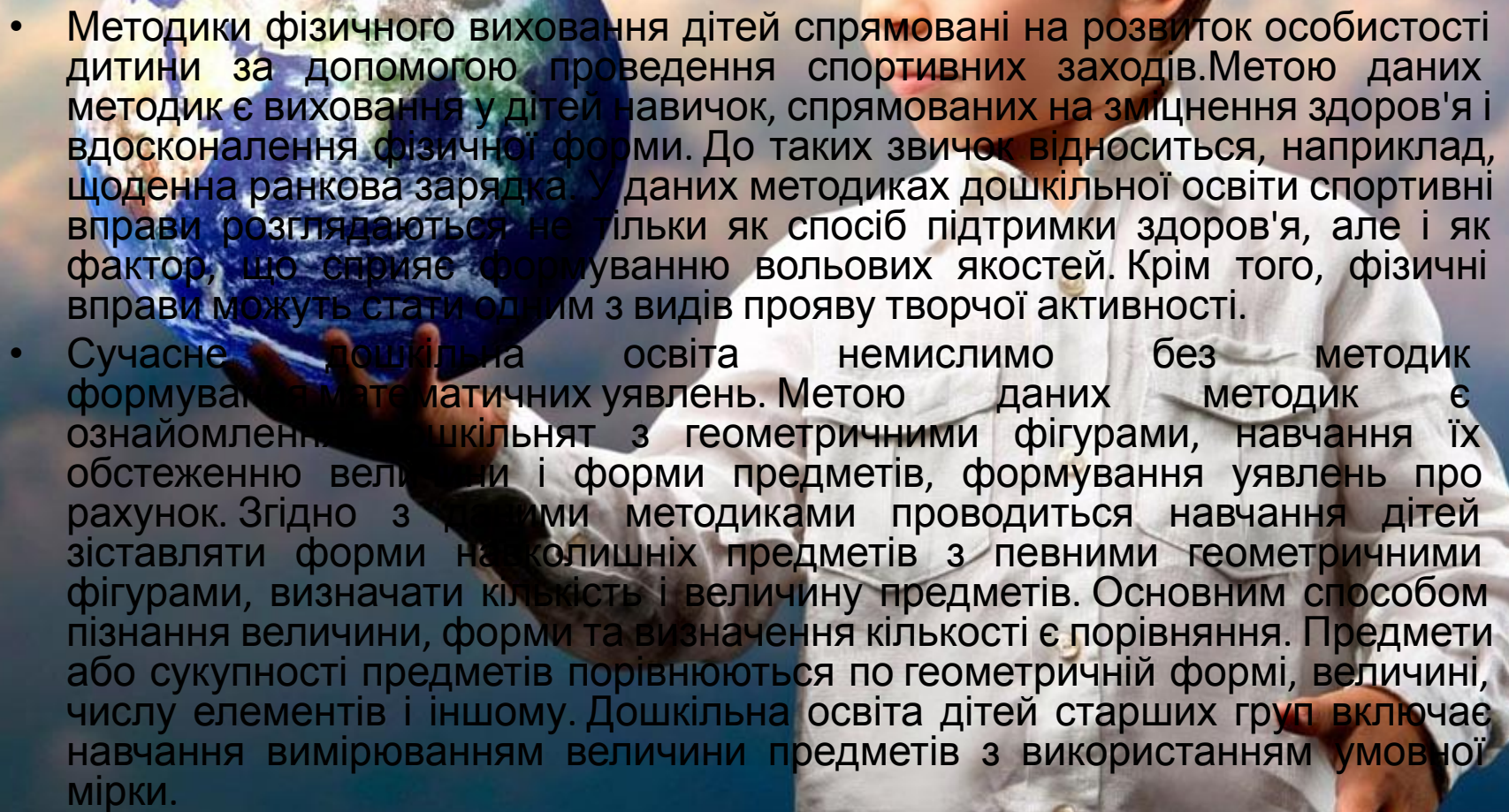
-
- A photograph of a baby wearing glasses, sitting on the floor next to an open laptop. The baby's right hand is resting on the mouse of the laptop. The background is a plain, light-colored wall.
- Сьогодні цілі дошкільної освіти полягають у розвитку п'яти основних особистісних потенціалів: пізнавального, комунікативного, естетичного (художнього), ціннісного (морального) і фізичного. Сучасне дошкільну освіту передбачає розробку "моделі" випускника, що відображає всі основні якості, вміння і навички, які повинні бути щеплені дитині в процесі дошкільної освіти.
  - "Модель" випускника може включати в себе такі параметри, як:
    - - Рівень фізичного розвитку;
    - - Ступінь загартованості;
    - - Придбання основних навичок гігієни;
    - - Освоєння основних видів рухової активності;
    - - Формування інтелектуальних передумов для початку навчання в школі;
    - - Працездатність;
    - - Розвиток інтересу до світу, прагнення до пізнання;
    - - Інтерес до творчої діяльності;
    - - Розвиток уяви;
    - - Прагнення до самостійності;
    - - Придбання основ культури спілкування;
    - - Освоєння основних правил дисципліни;
    - - Ступінь усвідомлення своїх можливостей;
    - - Вміння діяти в колективних цілях

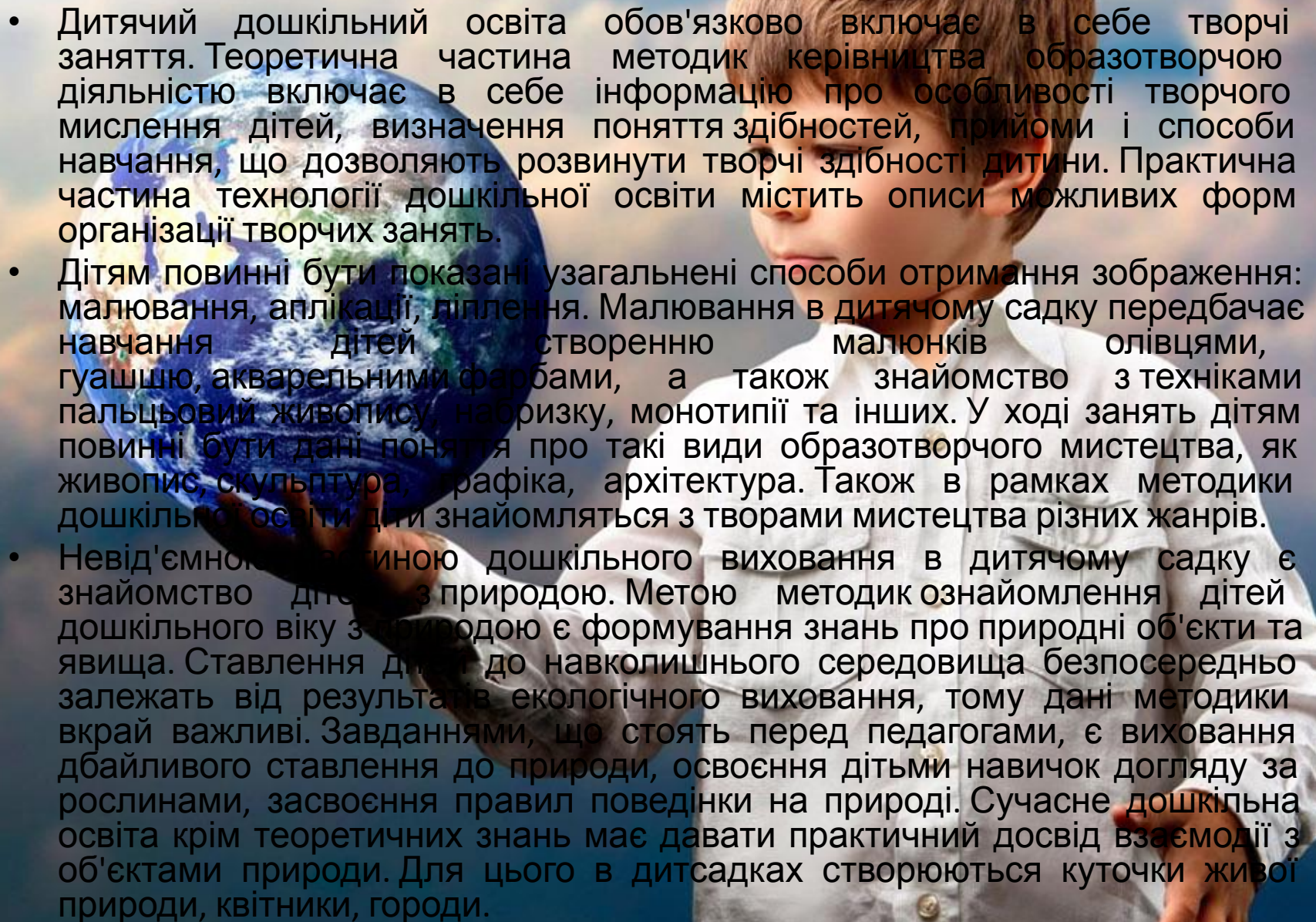
Програма і методи дошкільної освіти

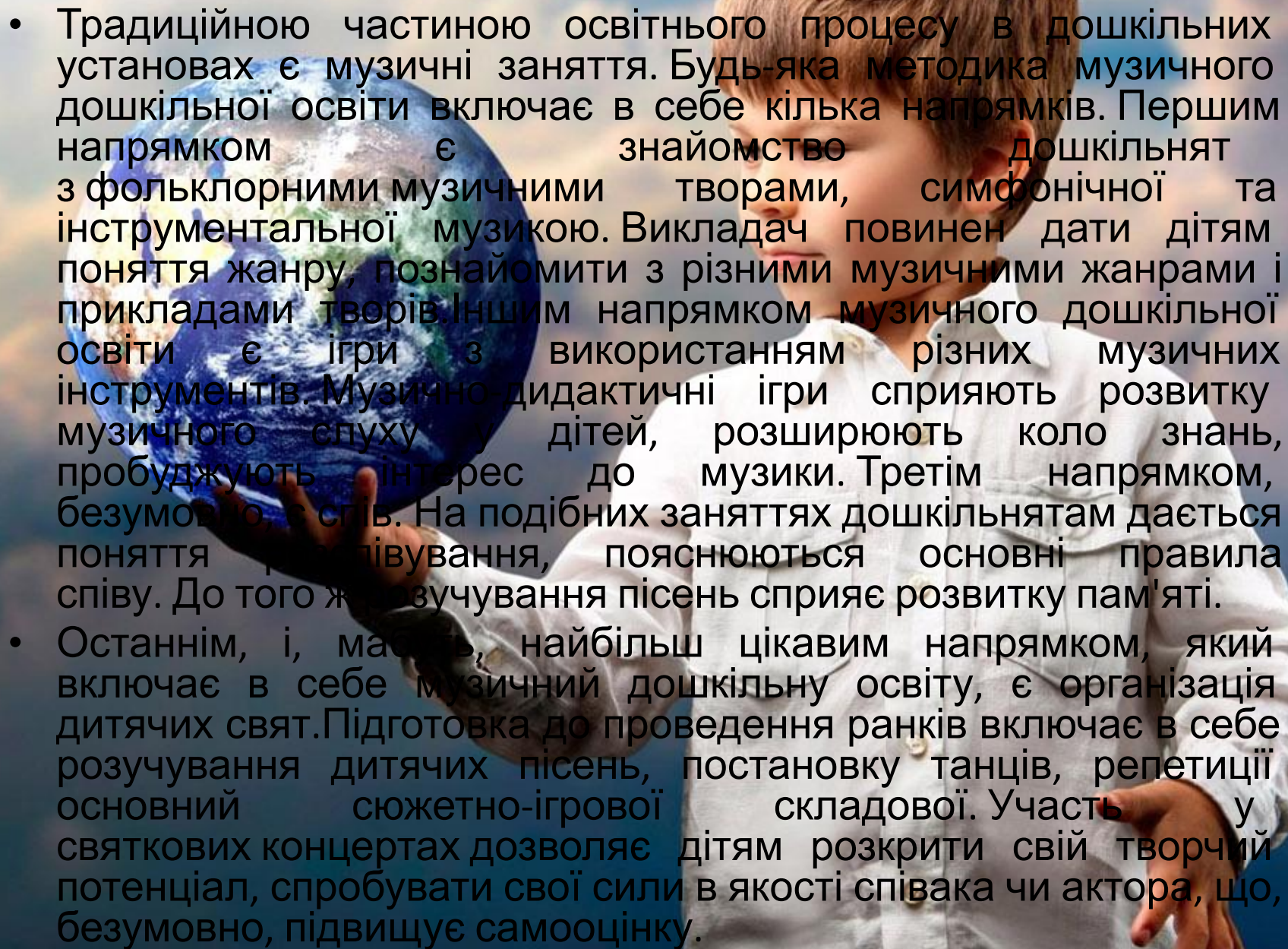
- Програми дошкільної освіти розробляються кожною установою самостійно, що відповідає вимозі ст.14 Федерального закону "Про освіту". Однак при розробці програм необхідно керуватись вимогами зазначеному закону, Типового положення про дошкільну освітньому закладі та державними стандартами дошкільного виховання. Програма дошкільної освіти є одним із головних нормативних документів установи. На підставі даної програми та Статуту здійснюється отримання ліцензії, акредитації, атестації, а також організація додаткових платних освітніх послуг.

-
- У сучасному дошкільну освіту зазначена програма розглядається в якості нормативно-управлінського документа, метою якого є обґрунтування обраних методик і технологій дошкільної освіти, а також форми організації виховного процесу. Призначення програми дошкільної освіти - це мотивоване обґрунтування вибору загальноосвітньої програми і змісту виховного процесу. Програма дошкільного виховання в дитячому саду повинна чітко і доступно описувати особливості виховно-освітньої системи установи, а також набір освітніх послуг, що представляють інтерес для законних представників дітей (батьків).
  - Як правило, з освітньою програмою установи можна ознайомитись на сайті дошкільної освіти. Кожне освітній заклад має право вибирати існуючі методики і технології дошкільної освіти або розробляти власні. Якщо програма дошкільної освіти формулює цілі та завдання виховання, то методики та технології об'єднані на досягнення цих цілей. Необхідно відзначити, що поняття методика і технологія дошкільної освіти не можна плутати. Традиційно в педагогіці виділяють певні складові, що розглядаються окремо один від одного. Так існують різні методики фізичного розвитку, методики викладання математики, методики стимулювання мовного розвитку та інше.

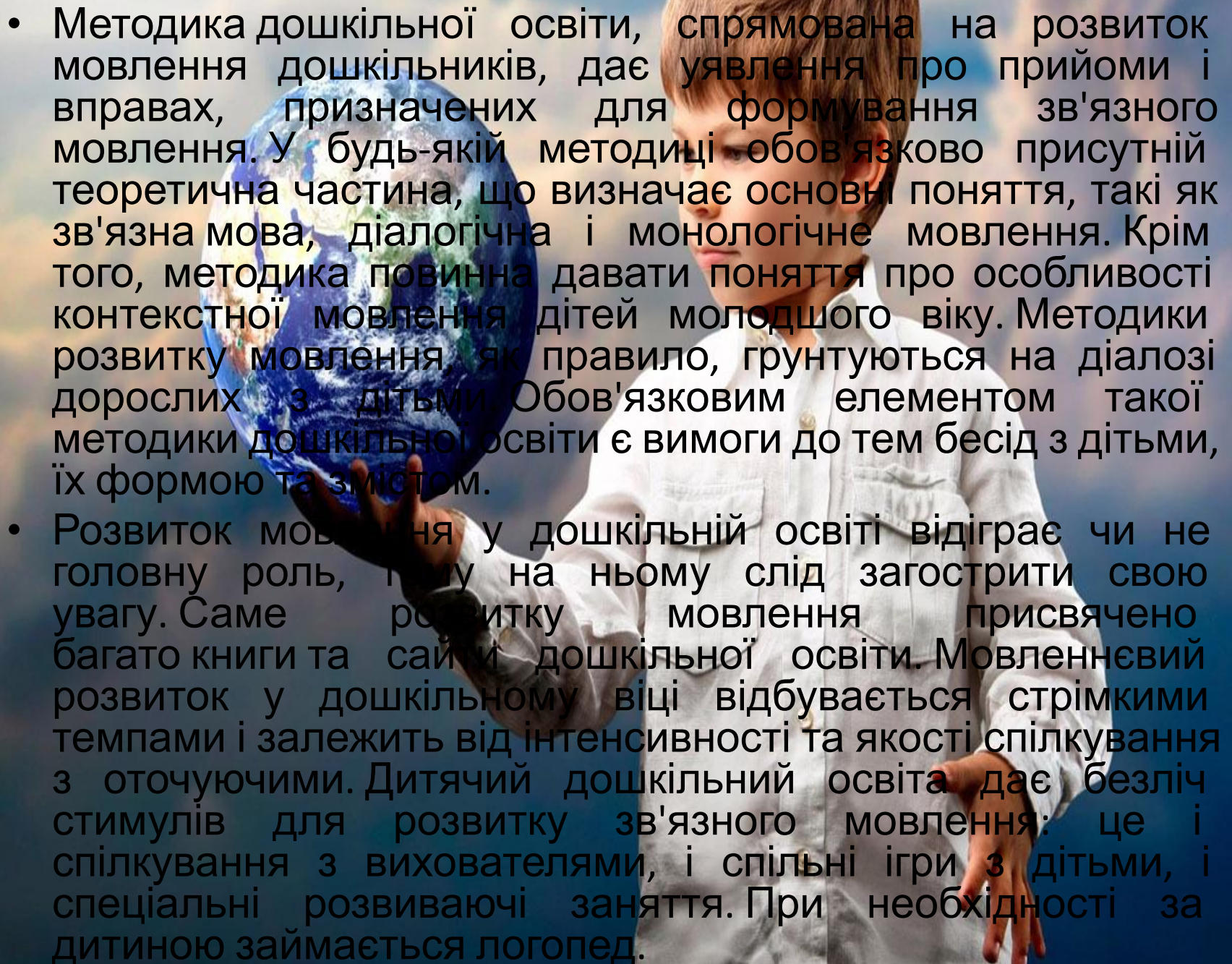
-
- Технології дошкільної освіти призначені для того, щоб об'єднати всі методики в єдине ціле, забезпечивши при цьому комплексний виховний процес. Крім того, відмінність технології від методики дошкільної освіти полягає в тому, що технологія гарантує досягнення певного результату. Технологія передбачає опис певної послідовності дій, які в підсумку призведуть до очікуваного результату. Гарантією ефективності технологій дошкільної освіти є їх практичне походження. Тобто, якщо методики мають швидше теоретичний характер, то технології розробляються вихователями та викладачами на основі власного, багаторазово повтореного, успішного досвіду виховання дітей.
  - Технології дошкільної освіти можуть бути засновані на відомих виховних методиках або використовувати їх окремі елементи. Наприклад, популярними серед російських дитячих садків є методики Монтесорі, Нікітіних, Домана. Інформацію про методиках та їх особливості можна знайти на сайті дошкільної освіти, який сьогодні є практично у кожного дитсадка.
  - Всі існуючі методики дошкільної освіти орієнтовані на яку-небудь одну сторону розвитку дитини. Безліч різноманітних методик можна також знайти на сайтах

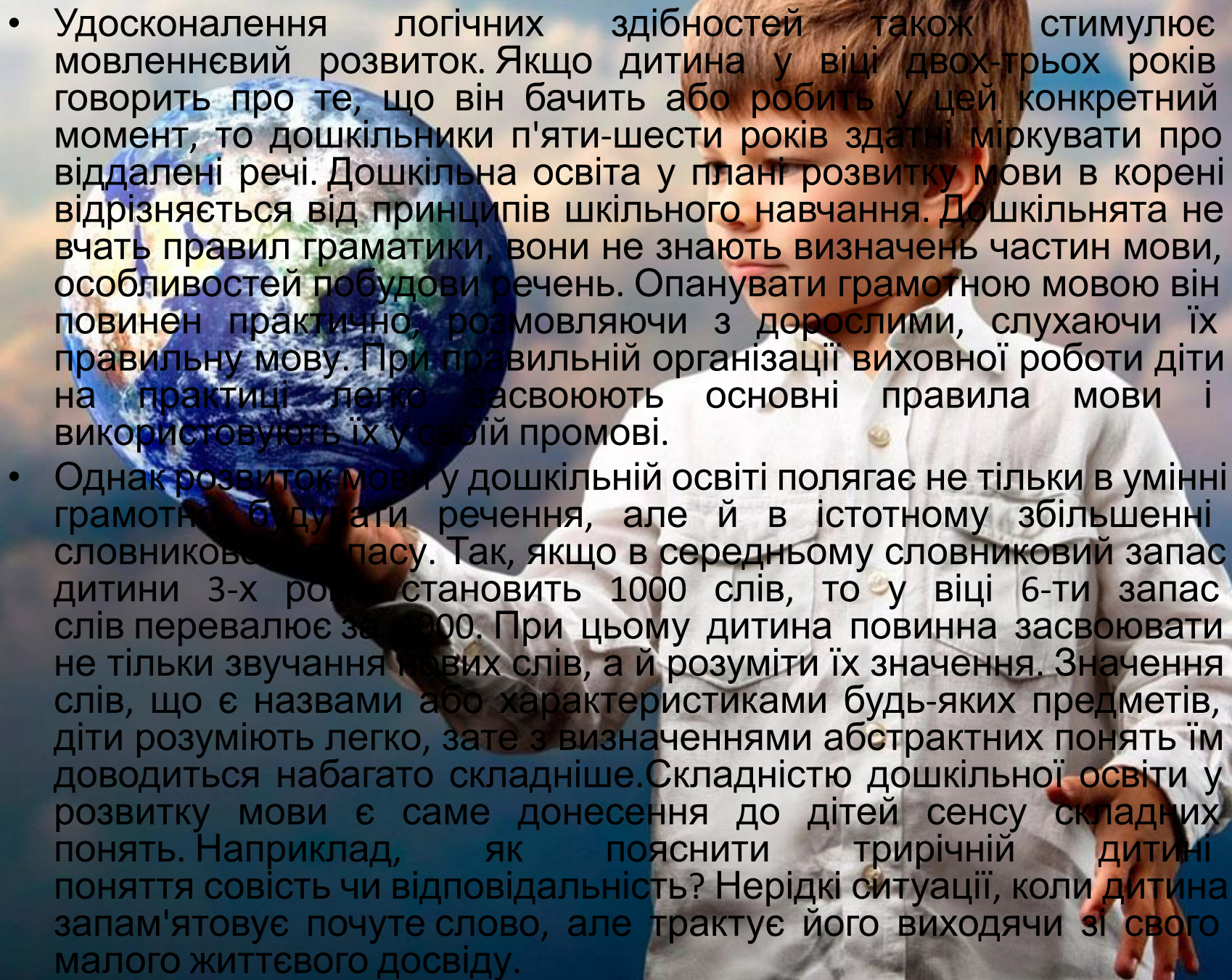
-
- Методики фізичного виховання дітей спрямовані на розвиток особистості дитини за допомогою проведення спортивних заходів. Метою даних методик є виховання у дітей навичок, спрямованих на зміцнення здоров'я і вдосконалення фізичної форми. До таких звичок відноситься, наприклад, щоденна ранкова зарядка. У даних методиках дошкільної освіти спортивні вправи розглядаються не тільки як спосіб підтримки здоров'я, але і як фактор, що сприяє формуванню вольових якостей. Крім того, фізичні вправи можуть стати одним з видів прояву творчої активності.
  - Сучасна дошкільна освіта немислимо без методик формування математичних уявлень. Метою даних методик є ознайомлення дошкільнят з геометричними фігурами, навчання їх обстеженню величини і форми предметів, формування уявлень про рахунок. Згідно з даними методиками проводиться навчання дітей зіставляти форми наколишніх предметів з певними геометричними фігурами, визначати кількість і величину предметів. Основним способом пізнання величини, форми та визначення кількості є порівняння. Предмети або сукупності предметів порівнюються по геометричній формі, величині, числу елементів і іншому. Дошкільна освіта дітей старших груп включає навчання вимірюванням величини предметів з використанням умовної мірки.

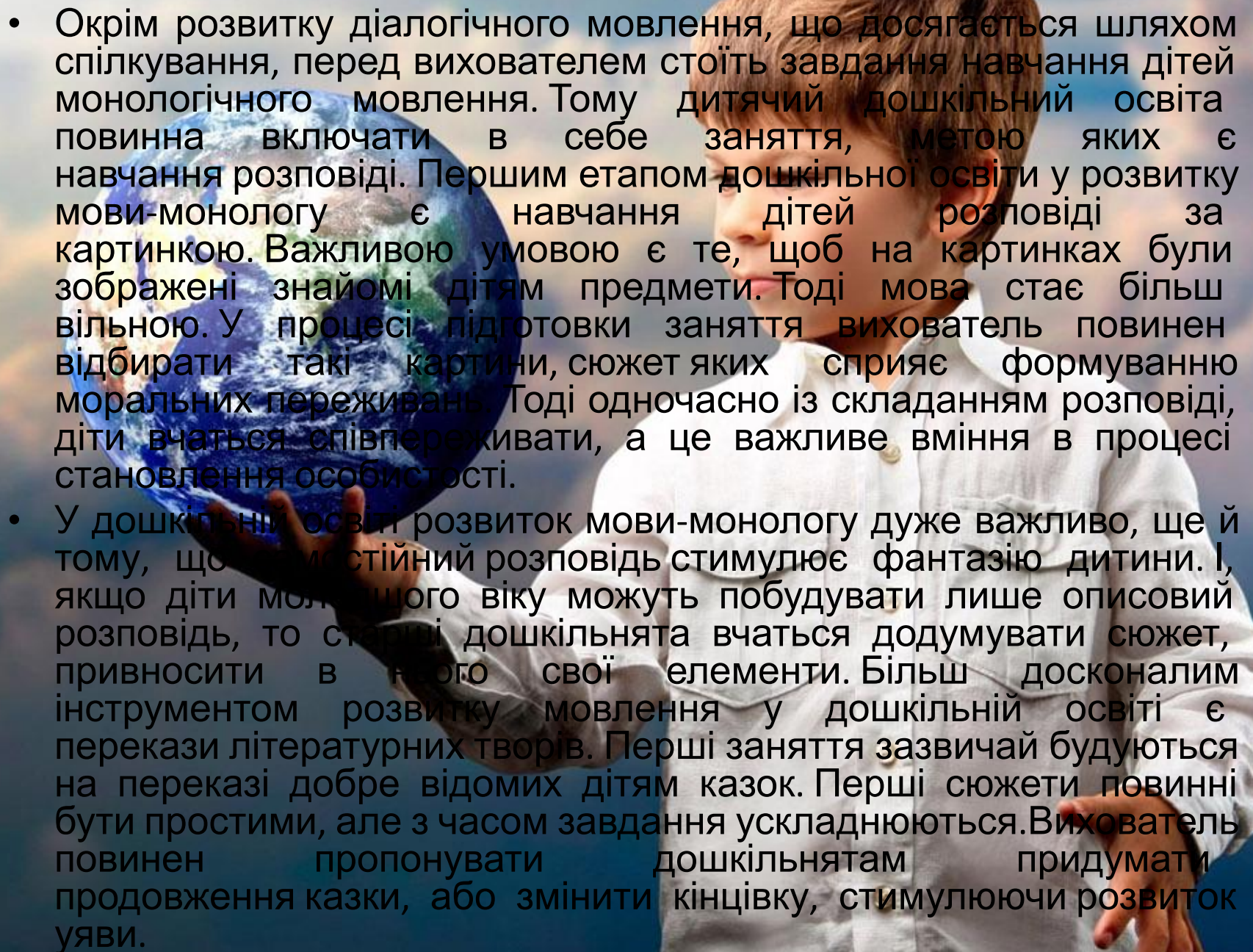
-
- Дитячий дошкільний освіта обов'язково включає в себе творчі заняття. Теоретична частина методик керівництва образотворчою діяльністю включає в себе інформацію про особливості творчого мислення дітей, визначення поняття здібностей, прийоми і способи навчання, що дозволяють розвинути творчі здібності дитини. Практична частина технології дошкільної освіти містить описи можливих форм організації творчих занять.
  - Дітям повинні бути показані узагальнені способи отримання зображення: малювання, аплікації, ліплення. Малювання в дитячому садку передбачає навчання дітей створенню малюнків олівцями, гуашшю, акварельними фарбами, а також знайомство з техніками пальцьовий живопису, набризку, монотипії та інших. У ході занять дітям повинні бути дані поняття про такі види образотворчого мистецтва, як живопис, скульптура, графіка, архітектура. Також в рамках методики дошкільної освіти діти знайомляться з творами мистецтва різних жанрів.
  - Невід'ємною частиною дошкільного виховання в дитячому садку є знайомство дітей з природою. Метою методик ознайомлення дітей дошкільного віку з природою є формування знань про природні об'єкти та явища. Ставлення дітей до навколишнього середовища безпосередньо залежать від результатів екологічного виховання, тому дані методики вкрай важливі. Завданнями, що стоять перед педагогами, є виховання дбайливого ставлення до природи, освоєння дітьми навичок догляду за рослинами, засвоєння правил поведінки на природі. Сучасне дошкільна освіта крім теоретичних знань має давати практичний досвід взаємодії з об'єктами природи. Для цього в дитсадках створюються куточки живої природи, квітники, городи.

-
- Традиційною частиною освітнього процесу в дошкільних установах є музичні заняття. Будь-яка методика музичного дошкільної освіти включає в себе кілька напрямків. Першим напрямком є знайомство дошкільнят з фольклорними музичними творами, симфонічної та інструментальної музикою. Викладач повинен дати дітям поняття жанру, познайомити з різними музичними жанрами і прикладами творів. Іншим напрямком музичного дошкільної освіти є ігри з використанням різних музичних інструментів. Музично-дидактичні ігри сприяють розвитку музичного слуху у дітей, розширюють коло знань, пробуджують інтерес до музики. Третім напрямком, безумовно, є спів. На подібних заняттях дошкільнятам дається поняття ритмізування, пояснюються основні правила співу. До того ж розучування пісень сприяє розвитку пам'яті.
  - Останнім, і, мабуть, найбільш цікавим напрямком, який включає в себе музичний дошкільну освіту, є організація дитячих свят. Підготовка до проведення ранків включає в себе розучування дитячих пісень, постановку танців, репетиції основний сюжетно-ігрової складової. Участь у святкових концертах дозволяє дітям розкрити свій творчий потенціал, спробувати свої сили в якості співака чи актора, що, безумовно, підвищує самооцінку.

-
- Методика дошкільної освіти, спрямована на розвиток мовлення дошкільників, дає уявлення про прийоми і вправах, призначених для формування зв'язного мовлення. У будь-якій методиці обов'язково присутній теоретична частина, що визначає основні поняття, такі як зв'язна мова, діалогічна і монологічне мовлення. Крім того, методика повинна давати поняття про особливості контекстної мовлення дітей молодшого віку. Методики розвитку мовлення, як правило, ґрунтуються на діалозі дорослих з дітьми. Обов'язковим елементом такої методики дошкільної освіти є вимоги до тем бесід з дітьми, їх формою та змістом.
  - Розвиток мовлення у дошкільній освіті відіграє чи не головну роль, тому на ньому слід загострити свою увагу. Саме розвитку мовлення присвячено багато книги та сайти дошкільної освіти. Мовленнєвий розвиток у дошкільному віці відбувається стрімкими темпами і залежить від інтенсивності та якості спілкування з оточуючими. Дитячий дошкільний освіта дає безліч стимулів для розвитку зв'язного мовлення: це і спілкування з вихователями, і спільні ігри з дітьми, і спеціальні розвиваючі заняття. При необхідності за дитиною займається логопед.

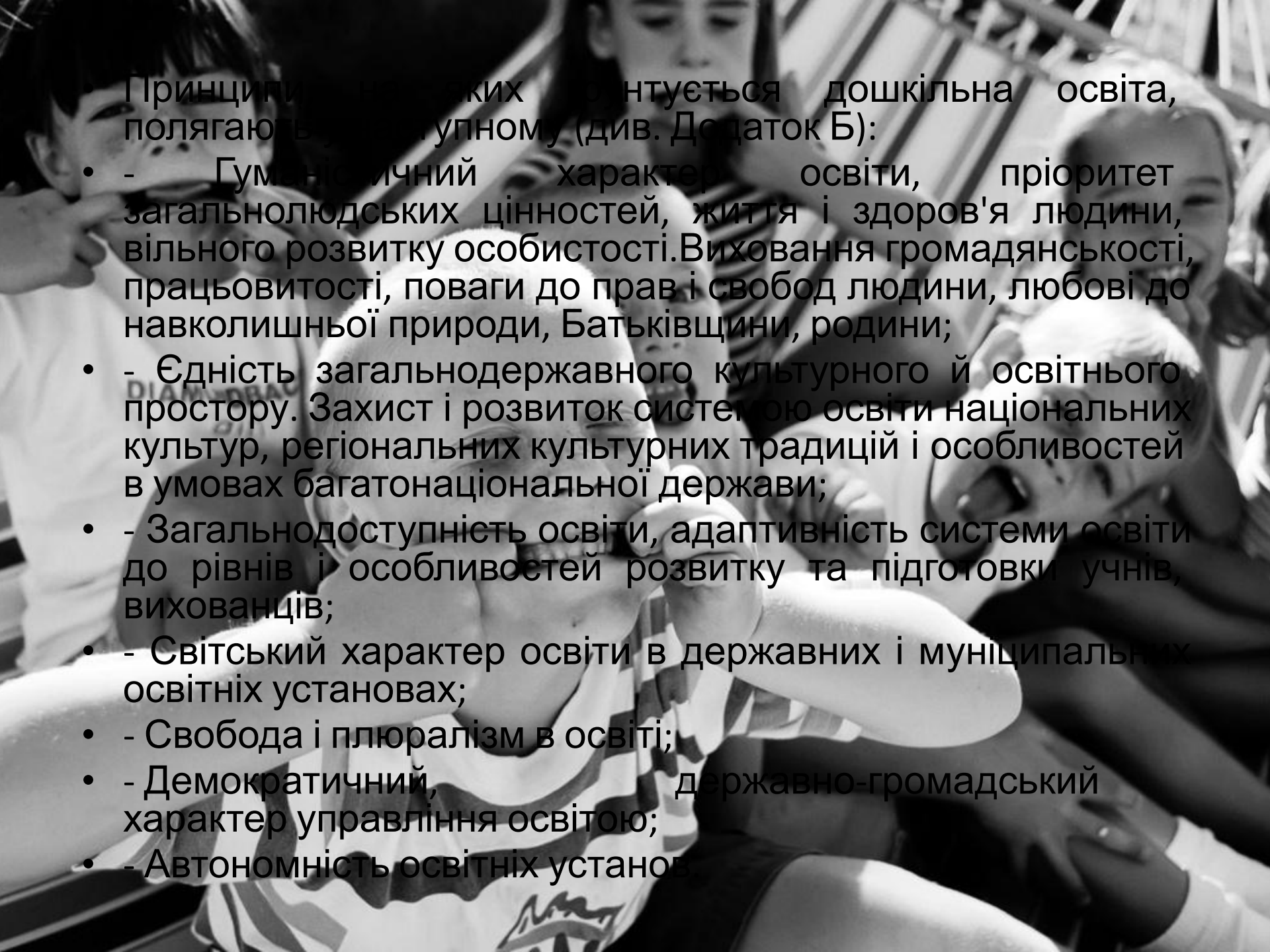
-
- A young child with light brown hair, wearing a white button-down shirt, is holding a small globe of the Earth. The child is looking down at the globe with a focused expression. The background is a soft, out-of-focus blue and white, suggesting an outdoor setting. The text is overlaid on the image in a black, sans-serif font.
- Удосконалення логічних здібностей також стимулює мовленнєвий розвиток. Якщо дитина у віці двох-трьох років говорить про те, що він бачить або робить у цей конкретний момент, то дошкільники п'яти-шести років здатні міркувати про віддалені речі. Дошкільна освіта у плані розвитку мови в корені відрізняється від принципів шкільного навчання. Дошкільнята не вчать правил граматики, вони не знають визначень частин мови, особливостей побудови речень. Опанувати грамотною мовою він повинен практично, розмовляючи з дорослими, слухаючи їх правильну мову. При правильній організації виховної роботи діти на практиці легко засвоюють основні правила мови і використовують їх у своїй промові.
  - Однак розвиток мови у дошкільній освіті полягає не тільки в умінні грамотно будувати речення, але й в істотному збільшенні словникового запасу. Так, якщо в середньому словниковий запас дитини 3-х років становить 1000 слів, то у віці 6-ти років запас слів перевищує за 2000. При цьому дитина повинна засвоювати не тільки звучання нових слів, а й розуміти їх значення. Значення слів, що є назвами або характеристиками будь-яких предметів, діти розуміють легко, зате з визначеннями абстрактних понять їм доводиться набагато складніше. Складністю дошкільної освіти у розвитку мови є саме донесення до дітей сенсу складних понять. Наприклад, як пояснити трирічній дитині поняття совість чи відповідальність? Нерідкі ситуації, коли дитина запам'ятовує почуте слово, але трактує його виходячи зі свого малого життєвого досвіду.

-
- Окрім розвитку діалогічного мовлення, що досягається шляхом спілкування, перед вихователем стоїть завдання навчання дітей монологічного мовлення. Тому дитячий дошкільний освіта повинна включати в себе заняття, метою яких є навчання розповіді. Першим етапом дошкільної освіти у розвитку мови-монологу є навчання дітей розповіді за картинкою. Важливою умовою є те, щоб на картинках були зображені знайомі дітям предмети. Тоді мова стає більш вільною. У процесі підготовки заняття вихователь повинен відбирати такі картини, сюжет яких сприяє формуванню моральних переживань. Тоді одночасно із складанням розповіді, діти вчаться співпереживати, а це важливе вміння в процесі становлення особистості.
  - У дошкільній освіті розвиток мови-монологу дуже важливо, ще й тому, що сюжетний розповідь стимулює фантазію дитини. І, якщо діти молодшого віку можуть побудувати лише описовий розповідь, то старші дошкільнята вчаться додумувати сюжет, привносити в нього свої елементи. Більш досконалим інструментом розвитку мовлення у дошкільній освіті є перекази літературних творів. Перші заняття зазвичай будуються на переказі добре відомих дітям казок. Перші сюжети повинні бути простими, але з часом завдання ускладнюються. Вихователь повинен пропонувати дошкільнятам придумати продовження казки, або змінити кінцівку, стимулюючи розвиток уяви.

- Сучасне дошкільна освіта дітей включає роботу над удосконаленням звуковимови. Молодші дошкільники, як правило, не вибалакують певні звуки, або замінюють їх іншими. До найбільш складним в російській мові відносяться звуки р, л, ж, ш. У міру вдосконалення вміння володіти голосовим апаратом мова дитини стає більш правильною. Багато в чому цьому сприяє правильна організація виховного процесу, щоденне спілкування з дорослими, проведення розвиваючих ігор та занять. Якщо після досягнення п'ятирічного віку дитяча мова не стає чистою, то подальше дошкільна освіта дітей включає заняття з логопедом.

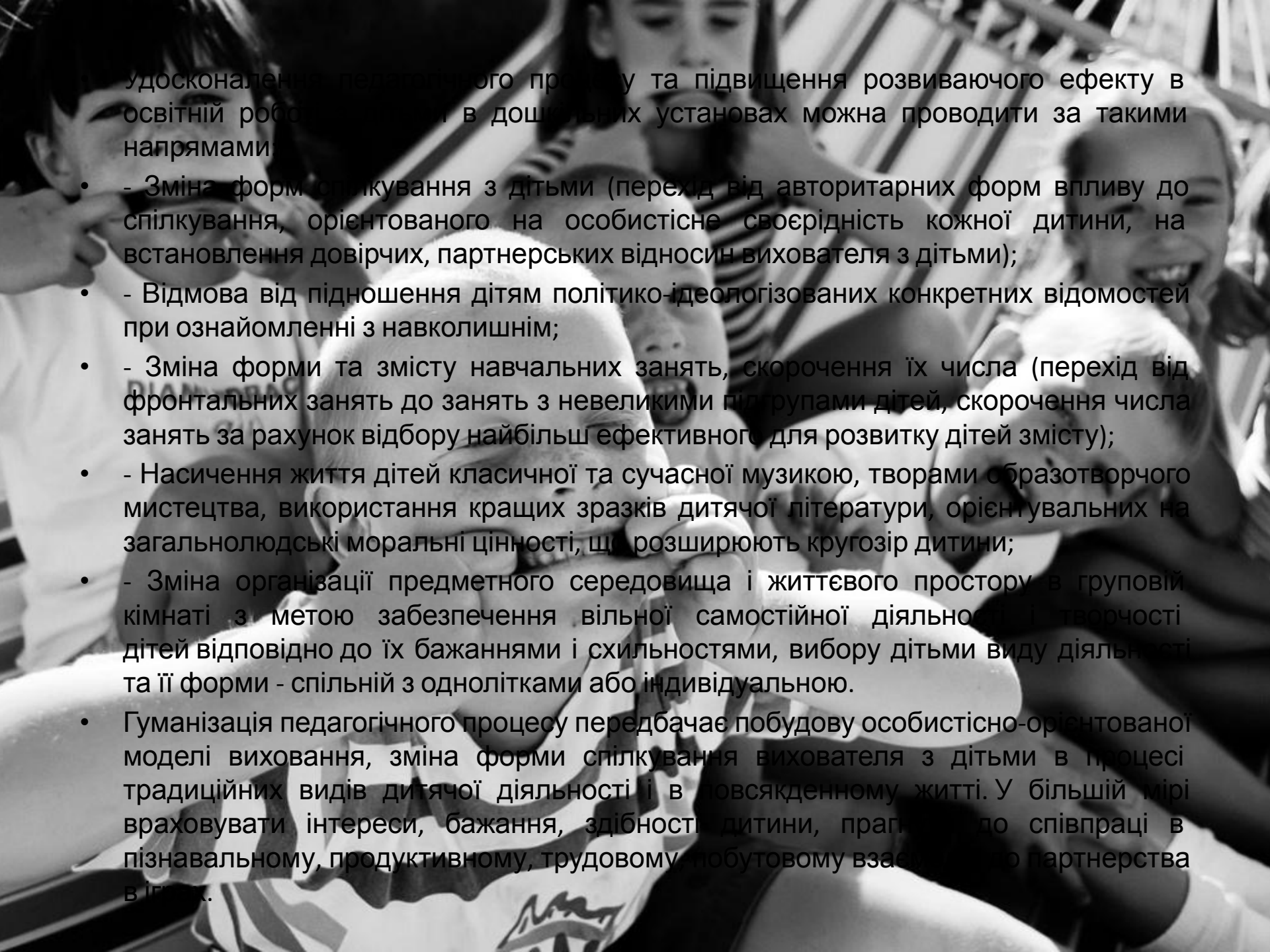
Висновок

- На закінчення можна зробити такі висновки.
- Основними функціями дошкільного закладу є:
  - - Охорона і зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей;
  - - Забезпечення інтелектуального та особистісного розвитку дитини;
  - - Турбота про емоційний благополуччя кожної дитини;
  - - Взаємодія з сім'єю для забезпечення повноцінного розвитку дитини ".
- Слід підкреслити, що завдання і функції дошкільного закладу, засновані на відношенні до дошкільного віку як до унікального періоду розвитку особистості. На відміну від усіх наступних вікових етапів саме в цей період формуються уявлення дитини про навколишній світ, відбувається його інтенсивне фізичний і психічний розвиток. Важливе значення має підтримка і всебічний розвиток таких якостей особистості, які специфічні для дошкільників, так як надалі надолужити згаяне не тільки важко, але часом і неможливо.

Принципи, на яких ґрунтується дошкільна освіта, полягають у наступному (див. Додаток Б):

- - Гуманістичний характер освіти, пріоритет загальнолюдських цінностей, життя і здоров'я людини, вільного розвитку особистості. Виховання громадянськості, працьовитості, поваги до прав і свобод людини, любові до навколишньої природи, Батьківщини, родини;
- - Єдність загальнодержавного культурного й освітнього простору. Захист і розвиток системою освіти національних культур, регіональних культурних традицій і особливостей в умовах багатонаціональної держави;
- - Загальнодоступність освіти, адаптивність системи освіти до рівнів і особливостей розвитку та підготовки учнів, вихованців;
- - Світський характер освіти в державних і муніципальних освітніх установах;
- - Свобода і плюралізм в освіті;
- - Демократичний, державно-громадський характер управління освітою;
- - Автономність освітніх установ.

удосконалення педагогічного процесу та підвищення розвиваючого ефекту в освітній роботі. Успішні в дошкільних установах можна проводити за такими напрямками:

- - Зміна форм спілкування з дітьми (перехід від авторитарних форм впливу до спілкування, орієнтованого на особистісне своєрідність кожної дитини, на встановлення довірчих, партнерських відносин вихователя з дітьми);
- - Відмова від підношення дітям політико-ідеологізованих конкретних відомостей при ознайомленні з навколишнім;
- - Зміна форми та змісту навчальних занять, скорочення їх числа (перехід від фронтальних занять до занять з невеликими підгрупами дітей, скорочення числа занять за рахунок відбору найбільш ефективного для розвитку дітей змісту);
- - Насичення життя дітей класичної та сучасної музикою, творами образотворчого мистецтва, використання кращих зразків дитячої літератури, орієнтувальних на загальнолюдські моральні цінності, що розширюють кругозір дитини;
- - Зміна організації предметного середовища і життєвого простору в груповій кімнаті з метою забезпечення вільної самостійної діяльності і творчості дітей відповідно до їх бажаннями і схильностями, вибору дітьми виду діяльності та її форми - спільній з однолітками або індивідуальною.
- Гуманізація педагогічного процесу передбачає побудову особистісно-орієнтованої моделі виховання, зміна форми спілкування вихователя з дітьми в процесі традиційних видів дитячої діяльності і в повсякденному житті. У більшій мірі враховувати інтереси, бажання, здібності дитини, прагнути до співпраці в пізнавальному, продуктивному, трудовому, побутовому взаємовідносинно партнерства в іграх.